

2. Бакаянова Н.М. Проблеми реалізації конституційної реформи щодо представництва органів держави та органів місцевого самоврядування у судах. URL: <https://bitly.su/fBqm>

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Деменчук Марина Олександрівна**

Князюк К.І.

*студентка 2-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ГАРАНТІЇ ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Актуальним питанням забезпечення якісного та професійного становлення інституту адвокатури залишається проблема гарантій у дотриманні принципу конфіденційності адвокатської діяльності, гарантій адвокатської таємниці і межі її реалізації.

Відповідно до ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1].

Одним з найважливіших прав людини і громадянина, гарантованих Конституцією України, є право на кваліфіковану юридичну допомогу.

Відповідно до ст. 59 Конституції України кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Надання такої допомоги відбувається шляхом діяльності адвокатури, як окремого правозахисного інституту. Про це йде мова у п.2 ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»: адвокатська діяльність – незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту [2].

В Україні основним інститутом, який забезпечує правову допомогу, є адвокатура, де відносини між адвокатом і підзахисним будуються на довірі. Тому довіра виступає головною умовою принципу конфіденційності адвокатської таємниці.

Ще за часів Стародавнього Риму та стародавньої Греції зародилися перші принципи конфіденційності. Римські юристи приділяли особливу увагу на судах адвокатам, що б, вони не могли приймати на себе роль свідків. Згодом відбувалися зміщення принципів спочатку на користь довірителя, потім на користь адвоката. Сьогодні в даних правовідносин ставиться пріоритет інтересів суспільства в цілому [6, с. 101].

Забезпечення довірчих відносин між довірителем і адвокатом є головною метою реалізації принципу конфіденційності. При зверненні за правовою допомогою довіритель змушений інформувати по суті сторонню людину про обставини свого особистого життя, які часто, не завжди, мають сприятливий характер. Але без повної поінформованості захисника, неможлива повна правова допомога, а тому цей принцип є фундаментом адвокатської професії.

Гарантії адвокатської таємниці мають на меті забезпечення конфіденційності обміну інформацією між довірителем і адвокатом, тобто таємниці комунікації (усної, письмової, телефонних переговорів тощо); конфіденційності зберігання інформації у адвоката; заборону передавати інформацію про довірителя третім особам і заборону третім особам вимагати від адвоката надати таку інформацію. Ступінь довіри довірителя безпосередньо пов'язана з обов'язком зберігати адвокатську таємницю [5, с. 99].

Отже, адвокатська таємниця є специфічною ознакою і відмінною рисою адвокатської діяльності. Це те, без чого адвокатська діяльність трансформується на суто консультаційну та суттєва ознака, без якого і саме явище втрачає свою суть, свій змістовний бік.

Принцип конфіденційності адвокатської діяльності реалізується через інститут адвокатської таємниці. Закріплення цього принципу вимагає адекватного правового захисту.

Правовий порядок відомостей, які входить до складу адвокатської таємниці, врегульовано ст. 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [2].

Так, адвокатською таємницею є будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги з передбачених цим Законом підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності.

Ст. 10 Правил адвокатської етики [3] встановлює, що дотримання принципу конфіденційності є необхідною і щонайважливішою передумовою довірчих відносин між адвокатом і клієнтом, без яких є неможливим належне

надання професійної правничої (правової) допомоги, здійснення захисту та представництва.

На думку В.В. Заборовського, відомості, що становлять адвокатську таємницю, можна окреслити таким чином:

- факт звернення до адвоката, включаючи імена і назви довірителів;
- всі докази і документи, зібрані адвокатом в ході підготовки до справи;
- відомості, отримані адвокатом від довірителів;
- інформація про довірителя, що стала відомою адвокату в процесі надання юридичної допомоги;
- отримання правових порад, даних безпосередньо довірителю або йому призначених;
- всі адвокатські провадження у справі;
- умови угоди про надання юридичної допомоги, включаючи грошові розрахунки між адвокатом і довірителем;
- будь-які інші відомості, пов'язані з наданням адвокатом юридичної допомоги [4, с. 275].

Зазначимо, що гарантії адвокатської таємниці мають на меті забезпечити:

- конфіденційність обміну інформацією між довірителем і адвокатом, тобто таємницю комунікації (усної, письмової, телефонних переговорів тощо);
- конфіденційність зберігання інформації у адвоката;
- заборону передавати інформацію про довірителя третім особам і заборону третім особам вимагати від адвоката надати таку інформацію.

Відповідно, можна виділити три моменти, що становлять конфіденційність адвокатської таємниці: це конфіденційність переговорів, зберігання інформації і заборона передавати інформацію третім особам, а також заборона витребувати інформацію третіми особами. Звідси зв'язок поняття «конфіденційність» з адвокатською таємницею. Такий зв'язок можна визначити як зв'язок загальний і приватний, де конфіденційність переговорів (зустрічей) між адвокатом і його довірителем являє собою частину цілого, тобто забезпечення адвокатської таємниці.

Сьогодні існує багато протиріч щодо цього питання, тому даний інститут вимагає реформування. Потреба внесення змін постає щодо адвокатів з правоохоронними органами, довірителями, судом, а так само в рамках самої адвокатської спільноти.

Список використаної літератури:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради. – 1996. – №30. – ст. 141.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2013. – № 27. – ст.282.

3. Правила адвокатської етики, затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 р. // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17>

4. Заборовський В. В. Проблемні питання визначення поняття «Адвокатська таємниця» / В. В. Заборовський, К. В. Гечка // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право. – 2014. – Вип. 25. – С. 274–277.

5. Маркін С. І. Адвокатська таємниця як елемент системи професійної таємниці / С. І. Маркін // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Спецвипуск. – 2019. – С. 98-101.

6. Шульга Л.В. Специфические черты адвокатской тайны в структуре института профессиональной тайны. / Л.В. Шульга // Научное обозрение. Реферативный журнал. – 2014. – № 1. – С. 101–101.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Нестерчук Лілія Петрівна**

Ковальчук К. К.

*студентка 2-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного Університету «Одеська юридична академія»*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГАРАНТІЙ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Українське законодавство встановлює професійні права та регулює гарантії захисту для кожного юриста, що займається юридичною практикою, адвокатською діяльністю.

Статтею 23 Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» закріплені гарантії адвокатської діяльності, у випадку порушення яких особа несе юридичну. Захист адвокатської діяльності поширено на міжнародному рівні, зокрема в актах Організації об'єднаних націй, Європейській конвенції про захист прав людини та основних свобод, Міжнародній асоціації адвокатів тощо.

Порушення прав та свобод адвокатів передбачає кримінальну відповідальність за: ст. 397 Кримінального кодексу України (далі – КК України) – коли відбувається втручання в роботу захисника чи представника особи, ст. 398 КК України – погроза або насильство, щодо захисника; ст. 399 КК України – ліквідації майна адвоката чи його представника; ст. 400 КК України – посягання на життя та інші неправомірні дії, стосовно осіб, що займаються адвокатською діяльністю[1].